

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF 1885
1897—1932.

1935

Péntek, 1935. május 17.
109. szám.

A száműzött dzsóker

*

A „Jolly jocker“ csörgössapkájú kis koboldját a römizőknek nem kell külön bemutatnunk. Ő a Játék megszemélyesítője, akinek megjelenése a győzelem és az ezzel kapcsolatos nyereség ígérteit csillogtatja meg a játékosok szeméi előtt. És ki nem játékos...? Valamennyien játékosok vagyunk, abban az értelemben, hogy reggeltől estig és néha estétől reggelig kergetjük e nagy, régi, időtlen játék célját, a szerencsét.

A játék szenvedélye bennünk él. Velünk születik, ujul meg a maga örökkévaló életével, hogy nemzedékeken át is frissen, mindig izgatón, csábító, dévaj mosollyal ajkán és kezében csungó aranyakkal inceskedjék az örök játékos, az emberrel. Ez az ígérte elpusztíthatatlanabb az aranycsinálás legendáinál és vonzóbb, mint a bölcsek kövének titka, vagy az örökéletet biztosító, sárkányvérből és még háromszázhatvanötféle ritka anyagból kevert, titokzatos élet-elixir. A játék vágya, a játék izgató varázsa és a játék szomjúsága velünk születik, mint ahogyan együtt született a történelemelőtti idők rengetegeiből kibontakozó emberi fajjal. Az ősember éppúgy kockázott a lerágott és kiszáritott csigolyadarabokkal, mint a római zsoldos a Megfeszített kereszt-fája alatt és a kockát említette — állítólag — Iulius Caesar is, amint lovával átugratott a világtörténelmi sorsfordulatot jelentő Rubicon-patakon. A dzsolli-dzsóker vidám vigyorgásából a römikártyák, vagy kövek lapjain egy ősi, lebirhatatlanul hatalmas ösztön mereszt ránk szemét és jól kell ismernünk ezt az időtlen életű, hatalmas ellenséget, ha arra gondolunk, hogy husz megszámlált és még jó egy-néhány megszámlálatlan évszázad után, egy kormányrendelet fegyverével vegyük fel elene a harcot.

Nem lehet vitás, hogy az, aki a közéletet is kikezdő játékszenvedély ellen most először hirdet szent-háborút, nem a játékot akarja ki-ölni életünkből. A harc a házárdirozási örület ellen indult meg tüzzel-vassal, amely az emberek ősi játékszenvedélyével visszaélve, ezt vagyonszerzésre, harácsolásra kívánja eszközölni felhasználni. Gondoljunk az elkártyázott családi birtokokra, az eljátszott becsültre a mindarra az erkölcsi, szociális és anyagi romlásra, amit egyes családok életében a játék ördöge okozott. Egy józan állam életében valóban nem lehet helye a játékbarlangok elburjánzásának, a házárdjáték-szenvedély elhárapódzásának. A kormány rendőri segédlettel lndított hajszát a vigyorgó dzsóker ellen, amely máról-holnapra tünt el a kávéházak, a klubok és egyéb más, nyilvános szórakozóhelyek zöldasztalairól. A dzsóker száműzték, a dzsóker eltűnt a közéletből. De kérdjük: valóban ő volt a bűnös...? Most már végleg leszámoltunk a Nagy Hydrával, a házárdörülettel...? Megvédtük-e az egyént, a családot, az államot az erkölcsi és anyagi romlástól...?

Csak szét kell nézünk, hogy megkapjuk a választ. A nyilvános helyiségekben most nem folyik a dominójátékon kívül semmi más-egyéb. De mit látunk a nyílt uccákon, fényes délben? A Játékost, amint „Itt a dió, hol a

Újabb meglepetés a külpolitikában

Katonai egyezmény jött létre Csehszlovákia és a szovjet között

A szerződés hasonló a francia— orosz megállapodáshoz — Laval elutazott Moszkvából — Berlinbe hívják a francia külügyminisztert — A finn külügyminiszter fellünetteltő látogatása Varsóban

Prágából jelentik: A csehszlovák külügyminiszteriumban ma délben 1 órakor aláírták Csehszlovákia és Szovjetország között a kölcsönös segélynyújtási egyezményt. Cseh részről Benes külügyminiszter, míg szovjet-orosz részről Alexandrovsky prágai követ írták alá a szerződést.

A szerződés tartama lényegében megegyezik a Franciaország és Oroszország között kötött megállapodással.

A ma aláírásra került egyezmény két részből áll, még pedig a szoroson vett egyezményből és a hozzácsatolt jegyzőkönyvből, amely az egyezmény pontozatainak hivatalos magyarázatát tartalmazza. A ma megkötött egyezmény csak annyiban tér el a francia— orosz paktumtól, amennyiben Franciaországot a locarnói szerződés bizonyos tekintetekben köti és ezzel szemben Csehszlovákia nem szerepel a locarnói szerződés aláírói között. Az aláírt egyezmény öt esztendőre szól és négy év lejártja után felmondható. A szerződés kölcsönös segélynyújtásra kötelezi a feleket arra az esetre, ha valamelyiket európai állam részéről támadás érne és az erre vonatkozó népszövegségi tárgyalások meghiusulnak.

Csehszlovák politikai körökben hangoztatják, hogy a szerződés csupán csak Csehszlovákiát kötelezi és nem a kisantant államait, mert hiszen Jugoszlávia egyelőre még el sem ismerte Szovjetországot. Az egyezmény megkötése előtt azonban a cseh-

dió...“-t játszik az uccasarkon s az emberek érdeklődve, némi élvezettel nézik a csaló kóklerekedést. Hja, erről nincs szó a rendeletben, az csak a kávéházakat, a klubokat sújtja. A mellékucában suhancok csapdossák fémpénzdarabjaikat a házfalhoz, hogy azután megnézzék, egy arasszal mit is nyertek. Ez sem tilos. A Játék, amelyet száműzték, kivonult az uccára, megbújt a magánlakások titkos szobáiban, hogy közben arról ne is beszéljünk, hogy hány hatóságilag engedélyezett nyilvános kártyaklub „működik“ országsszerte az éjszakában. Az órányi szórakozásra vágyó kereskedő, vagy szabadfoglalkozású polgár nem folytathatja megszokott partiejait ebéd után, szolid alapon, — de az uccán ólálkodó csalók és szélhámosok tovább üzhetik kisdéd játékaikat a „piros királlyal“, vagy a burmogyoróval, s a naiv járókelő, a szájtató munkás, vagy földmives, meggátolhatatlanul esik zsákmányul saját ősi ösztönének. Ez lett volna a cél? Nem. Csak az intézkedés maradt céltalan és

szlovák külügyminiszterium hivatalosan tájékoztatta a tárgyalások menetéről a kisantant másik két államát. **A szerződés megkötésében nincs szó az orosz propaganda enyhítéséről,** miután ebben a kérdésben a szovjetkormány egyáltalán nem illetékes, hanem ez a probléma egyedül és kizárólag a nemzetközi internacionálé vezetőségéhez tartozik. Valószínű azonban, hogy ebben a kérdésben hamarosan szintén megegyezés jön létre, még pedig Benes külügyminiszter közeli moszkvai látogatása során.

Későbbi jelentés szerint a csehszlovák—szovjet kölcsönös segélynyújtási szerződés három első pontja teljesen megegyezik a francia—szovjet szerződés első három pontjával. A negyedik szakasz kimondja, hogy ha valamelyik szerződő felet olyan támadás éri, amely nem ad alapot a másik fél segélynyújtására, úgy a másik fél kötelezi magát arra, hogy **sem közvetve, sem közvetlenül nem nyújt segítséget a támadónak.**

Kimondja végül a szerződés, hogy egyik fél sem köthet hasonló segélynyújtási szerződést a másik beleegyezése nélkül. A létrejött megállapodás teljes összhangban áll a Népszövegség alapokmányával és szellemével.

Laval bucsuja Moszkvából

Moszkvából jelentik: Laval francia külügyminiszter tegnap este elutazott Moszkvából. Az állomáson disz-század fogad-

káros egy iparágra nézve, a vendégiparra, amely jelentékeny jövedelmét veszíti céltalanul.

Igen, a vigyorgó dzsóker ártatlan: a romboló szenvedélyt, mely után a hajszja indult, rossz helyen keresik. A házárd-örület forrása nem a játékszenvedély, hanem a gazdasági helyzet, a szociális nyomor és a könnyű pénzszerzési vágy szédülete, melyre a játék csupán lehetőséggel kecségtet zavart agyakat, vagy szélhámosokat. Mindennek megváltoztatására, kiirtására nem elég egy rendelet, még egy törvény sem: erre a törvényeknek és a rendeleteknek máshova sújtó, egymással okozatilag szoroson összefüggő, gondosan kidolgozott sorozataira van szükség, hogy tényleg kívánatos eredményre juthassunk. Talán. Eddig itt csupán értelmetlen játékrontás történt, ártatlan dzsókeres jutottak rendőrkézre, vagy száműzetésbe, míg a házárd szerencselovagjai a nyílt uccán, szabadon garázdálkodhatnak továbbra is.

ta és a kivezényelt zenekar a Marseillet játszotta. Litvinov és kísérete szívélyesen elbucszott a francia külügyminisztertől. Laval a vonat ablakából mosolyogva intett búcsút és ezt mondotta:

— Éljen a francia-orosz barátság!

Laval tudvalevőleg Varsóba utazott, ahonnan Krakkóba megy, hogy mint a francia kormány egyik hivatalos képviselője, résztvegyen Pilsudszky marsall temetésén.

A párisi Information berlini értesülése szerint, a német fővárosban az a hír terjedt el, hogy Göring porosz miniszterelnök, aki Pilsudszky marsall temetésén Németországot képviseli, Hitlerrel ez alkalommal külön megbízást is kapott.

Százezrek vonultak fel Pilsudszky marsall ravatalához

Varsóból jelentik: Szerda éjfél óta százezrek vonultak fel Pilsudszky ravatalához. Az ország minden részéből ezrek és ezrek érkeznek a perceként jövő különvonatokkal, hogy utolsó üdvözlést mondhassanak a lengyel nemzet nagy fiának. A ravatalhoz való felvonulás szakadatlanul tart és a székesegyház előtt hosszú sorokban várakoznak a ravatal elé járulók a bejutáshoz. A Pilsudszkyt szállító vonat szombatn reggel 7 órakor érkezik meg Krakkóba, ahol a koporsót a királyi palotában helyezik el, amelynek kapuit este 6 órakor lezárnak és este 7 órakor kezdik meg itt a szertartást, amelyen csakis a kormány tagjai, a katonai és polgári előkelőségek és a külföldi államok küldöttei lehetnek jelen. A temetés idején Lengyelország összes harangjai zugni fognak és azokban a percekben, amikor a koporsót leszállítják a királyi kriptába, 101 ágyulövés fog elhangzani.

A lengyel iparosok egyesülete 1 millió zloty-t adományozott Pilsudszky marsall szobrának elkészítésére, illetve felállítási költségeire. A szobrot Varsóban emelik. A lengyel petróleumtársaságok szintén gyűjtést rendeztek maguk között egy Vilnában felállítandó Pilsudszky-emlékmű költségeinek előteremtésére. A temetésre eddig a következő államok jelentették be hivatalos küldöttségek érkezését: Ausztria, Anglia, Belgium, Bulgária, Danzig, Észtország, Finnország, Franciaország, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Magyarország, Olaszország és Románia.

Berlini jelentés szerint Petain marsall, aki tudvalevőleg Pilsudszky temetésén Laval külügyminiszterrel együtt Franciaországot képviseli, ma átutazóban kiszállt Berlinben és

Ennek értelmében Lavalt, aki Franciaországot képviseli Pilsudszky temetésén, Hitler nevében arra fogja kérni, hogy Lengyelországból való hazautaztában legalább rövid időre szakítsa meg útját Berlinben.

Hassel finn külügyminiszter tegnap meglepetésszerűen Varsóba érkezett. A finn külügyminiszter résztvesz Pilsudszky temetésén. A lengyel kormányhoz közelálló körökben hangoztatják, hogy a látogatás nem politikai jelentőségű. Ez Finnország külügyminiszterének első varsói látogatása és ez könnyen hozzájárulhat ahhoz, hogy a két ország között fennálló különböző bonyolult kérdéseket esetleg végre rendezhessék.

a Hitler birodalmi vezér által rendelkezésére bocsájtott autón bejárta a német fővárost. A pályaudvaron a vezér megbízásából Reichenau

JOGHURT

kizárólag

csillagvédjeggyel!

német tábornok üdvözölte a francia marsallt, aki attaséjával és a tábornokkal együtt ült be az autóba. A hősök emlékművénél Petain marsall megállította a gépkocsit, kiszállt és néhány percig tisztelegve állt az emlékmű előtt.

Bucurestiből jelentik: Május 18-án, szombaton délelőtt a Sf. Iosif-katedrálisban gyászistentiszteletet rendeznek Pilsudszky marsall lelkiüdvéért. A gyászszerartáson résztvesz az uralkodó, Nicolae herceg, Mihai nagyvajda, a miniszterelnök, a kormány és a diplomáciai testület tagjai, valamint a hatóságok képviselői.

Budapesti lapjelentések szerint Pilsudszky temetésének gyászünnepségét a magyar rádió is közvetíteni fogja, még pedig Berlinen keresztül.

Arad is részt vesz az országos autóversenyben

Junius 5-én rendezi meg a Román Királyi Automobil Klub országos autóversenyét

A Román Királyi Automobil Klub junius 5-én nagyszabású országos autóversenyt rendez. Ez a verseny egyik érdekes eseménye lesz a Bucuresti-i Hónapnak, amely tudvalevőleg junius 9-én ér véget. A verseny szabályai értelmében az egyes versenyzők a következő városokból indulhatnak: Satu-Mare, Oradea, Cluj, Arad, Timisoara, Cernauti, Iasi és Chisinau. A versenyzőknek junius 5-én 15 és 17 óra között kell megérkezniük Bucurestibe, a Jianu-utra.

Az egyes városokban a verseny előkészítő munkálatait a helyi automobilklubok végzik. Aradon ezek a munkálatok már meg is kezdődtek és Trimbitioni Traian iparfelügyelő, a klub elnökének vezetése alatt folynak. A versenyen való részvételt az Automobil Klub irodájában lehet bejelenteni és a beiratkozási díj 500 lei. Jelentkezéseket május 28-ig fogadják el. Aki ezen a határidőn túl, junius 1-ig jelentkezik, az szintén résztvehet a versenyen, de 1000 leit kell lefizetnie. Tekintettel arra, hogy a fent felsorolt városok különböző távolságokra vannak Bucurestiből, a rendezőség úgy

döntött, hogy mindazoknak a versenyzőknek, akik az előírt időponton belül megérkeznek Bucurestibe, bizonyos mennyiségű pontot ír javukra. Ez a pontmennyiség városok szerint változik. Így például a Satu-Marerről elindult versenyző, ha átlagos 45 kilométeres sebességgel haladt, 100 pontot kap, a timisoarai 94-et, az aradi 93-at, az oradeai 91-et, a többi városok pedig fokozatosan kevesebbet. Arad tehát aránylag jó helyzetben van, mert hiszen az elsők között szerepel. A 45 kilométeres átlagsebesség esetében az eredetileg megállapított pontokon kívül még 25 pontot kap. Minden kétszáz méteres óránkénti sebességtöbbletért egy pontot kap a versenyző. A sebesség azonban nem haladhatja túl a 60 kilométeres óránkénti átlagot.

Az utirány a következő: Arad—Deva—Sebes—Sibiu—Brasov (itt meg kell állni és jelentkezni kell), Ploesti—Bucuresti. Abban az esetben, ha tíz versenyző jelentkezik, az első díj 25 ezer, ha 20 jelentkezik 28 ezer, ha 25 jelentkezik 30 ezer, ha 30 jelentkezik 35 ezer, ha 30-nál több jelentkezik, 40 ezer lei. Ezenkívül még számos díj kerül kiosztásra. A részletes felvilágosításokkal egybeként az Automobil Klub aradi fiókja szolgál.

Jó üzlet

Itta: PIERRE MILLE

Morille báró, ez az ördögösen ügyes, ravasz, zseniális gazember, mert világleletében az volt, beszélt az alábbiakat. Ma Párizsban palotája van, vidéken kastélya, Sologne-ban vadászterülete, szóval, beérkezett, de ma is csak a régi kedves gazember. Jó vacsora után borozgatás közben dicsekedett el az alábbi kis történettel, fiatalkorának egyik legjobb üzletével, ahogy ő nevezte.

...Akkoriban csak huszónhároméves voltam, de az eszem már akkor is helyén volt. Nagy bajban voltam, sehogyse ment az üzlet, fő jövedelmi forrásom, a kedvesem is cserben hagyott, pedig az utolsó ékszerét is elzálogosította, csak hogy rajtam segítsen. Ezzel a pénzzel mentem Barbignaneba a Cote d'Azurra. Szegény Babette azt hitte, hogy a ruletten akarok szerencsét próbálni. A nőknek kevés a képzelőtehetségük. Okos ember másokat játszat, de maga nem játszik.

Mikor odaérkeztem, mindössze egy szegény ezres bankjegyem volt a zsebemben. Am azért a legjobb hotelben szálltam meg, luxusszobát nyitattam és a portástól közönyösen, de rögtön a kaszinót tudakoltam. A tekintélyes külsejű portás kelő tisztelettel utbaigazított. Természetesen eszem ágában se volt a kaszinóba menni. Egy kávéház terraszán ültem egész este, egy pohár sör mellett. Ez mindössze harminc centim-ba került, plusz két sou borralvó a pincérnek. Éjfélig ott ültem, akkor hazamentem a hotelbe és a lifthez menet bizalmasan odaszóltam a portásnak: „Teljesen kifosztottak... semmi apróm se maradt, pedig szeret-

nék reggel vásárolni egy-két apróságot. Majd kérem, váltassom fel egy ezrest.” Reggel át is adtam az ezerfrankost, vagyis minden néven nevezendő földi vagyonomat. A portás átvette az ezrest, el-sietett és tíz darab százfrankost hozott. Mire én teljes lelkiyugalommal a legközelebbi bankházban a tíz százfrankost beváltottam egy ezerfrankosra.

A napot valahogy átlődörögtem, úgyelve, hogy minél kevesebbet költsék, este egy olcsó jegyet vettem a színházba. Jól emlékszem, Manon-t játszották. Nagyon kellemes este volt, szeretem Massenét muzsikáját, kitűnő idegcsillapító. Éjfélre járt, mire az előadás véget ért, akkor visszamentem a hotelbe, másnap csak tízkor keltem, a hallban megint bizalmaskodva mondtam az én jóformájú portásomnak:

— Az este megint leégtem!.. hogy ez itt ma-guknál milyen gyorsan megy, öregem... Ugyan kérem, váltassa fel azt a második ezrest is, úgy mint tegnap, százfrankosokra.

Mikor visszajött a tíz darab százfrankossal, kicsit hitetlenül kérdeztem:

— Egészen simán ment?... Nem akadékoskodtak?

A portás nagy szemeket meresztett.

— Miért akadékoskodtak volna?

— Semmi, semmi... csak úgy kérdeztem — mormogtam és tovább akartam sietni.

De az én portásom kíváncsisága most már felágaskodott.

— Miért ne ment volna simán?... egy ezrest felváltani csak nem nagy eset?

— Egy ezrest, nem, de ezt az ezrest, — közel hajolva ráhunyoritottam — kitűnő utánzatok, ugy-e?

— Te...tessék? — hebegte — ezek az ezresek hamisak?

— No hiszen nem én magam gyártom őket, — siettem megjegyezni, mintha megbántam volna, hogy elszóltam magam — én csak érdekelt vagyok... Pompásan megszervezett kis vállalat, a székhely külföldön van.

— Hihetetlen!.. — vakargatta tarkóját a portás — a bankban semmit se vettek észre, pedig ugyan alaposan vizsgálgatták mind a két ezrest.

Főlényesen mosolyogtam. A portás habozott, rágódott, én meg hagytam rágódni. Gondoltam, vagy feljelent, ez esetben kijelentem, hogy csak ug-rattam, vagy nem jelent fel és akkor... Minden-esetre várunk holnapig!.. Másnap aztán az én emberem már reggel ott lesett a hallban.

— Ugyan mondja, — sugta most már ő bizalmasan — nem lehetne valamiképpen részesedni abban a vállalatban? Van egy kis megtakarított pénzecském, szívesen befektetném. Majd ad egy nyugtát, mintha kölcsön adtam volna a pénzt. Mennyit jövedelmezne a tőkém?

— Három-négyszáz százalékot, legalább is.

Minden pénzt ideadta, összesen tizennyolc-ezer frankot! Nyugtát adtam, de jól tudtam, hogy soha ezt a „kölcsönt” vissza nem követelheti. Nem is követelte. Ez a pénz volt a szerencsém megalapozója. És tudja, mi a furcsább? Hogy mikor egyszer jóval később összetalálkoztam ezzel az én emberemmel, még megszólítani se mert... De én nem voltam hálátlan, akkoriban alapítottam egyik játékbankomat és öt tettem meg krupiének. Ma sincs szemében nagyobb ember a világon, mint én, a tűzbe menne értem.

Rothermere lord:

Anglia a legborzalmasabb veszély előtt áll

Vészkiáltás az angol felsőházban — Anglia sürgős és fokozott felfegyverkezését követelik — Hailsham hadügyminiszter megnyugtató nyilatkozata

Az angol felsőház tegnapi ülésén beszédek hangzottak el, amelyek a jövő rettenetes vízióiként hatnak. A jövő háborújának rémképeit vázolták a lordok házában tagjai, akik súlyos intézkedéseket követeltek a fenyegető veszély elhárítására. Amit mondtak, az megfontolt, nyugodt, hidegvérű angol emberek ajakáról hangzott el és ha az, amit mondtak — igaz, akkor valóban sürgős intézkedésekre van szükség, tul azokon, amelyeket a lordok házában tagjai követeltek. „Az ő szigetük az ő várjuk” — mondhatnánk és természetes, hogy elsősorban ennek a várnak megvédésére, meg-

HAILSHAM

mentésére gondolnak és ennek érdekében fokozott fegyverkezést, valamint nemzetvédelmi miniszter kinevezését sürgetik. De ha mindaz, amit mondtak, igaz, akkor Anglia megmentésének elvén túl, egy másik elvnek: *Európa megmentése eszméjének kell előtérbe nyomulnia, annak az eszmének, amely nem felszerelést, hanem az utóbbi időben annyira divatos pánik-szellem leszerelését tűzi ki célul.* Rémtörténeteket olvasunk a lapokban a fegyverkezés gigantikus méreteiről, rettenetes víziókat vetítenek világgá a parlamenti üléstermek, amelyekből — most van az időpontja — végre ki kellene indulnia a megértés, az együttműködés és a megnyugvás kategórikus imperatívusként szükséges eszméjének.

Az angol felsőház tegnapi ülésének első szónoka Mottistone lord volt, aki indítványt terjesztett be az angol szárazföldi hadsereg, a légi haderő és a flotta egységes vezetése érdekében és azt kérte, hogy *nemzetvédelmi minisztert nevezzenek ki, akinek kezében össz-*

pontosulna a három fegyvernem főparancsnoksága. Kijelentette, hogy nem akar országot említeni, de meg kell állapítania, hogy Anglia szomszédságában

olyan ország is van, amelynek légi támadó ereje nyolcszor erősebb, mint a szigetországé.

Hailsham hadügyminiszter a lord indítványa ellen szólalt fel. Rámutatott arra, hogy a nemzetvédelem szervei a legpontosabban működnek és most is ötven különböző bizottság dolgozik a hadsereg felszerelésének tökéletesítésén. Kijelentette, hogy éppen most érkezett egy olyan bizottság tárgyalásáról, amely a

gázháboru legfontosabb problémájával foglalkozott. A gázálcok kötelező bevezetéséről volt szó a gyűlésen. *Az a cél, hogy Angliában minden ember védekezni tudjon gáztámadások ellen.*

A vita során felszólt Rothermere lord is, aki hangsúlyozta, hogy *Anglia ma a legborzalmasabb veszély előtt áll, amelyet a világtörténelem valaha is ismert.* Ő is legfőbb hadvezér kinevezését kérte.

— *Anglia számára* — mondta — *kérdék, hogy kellő mértékben fegyverkezzék. Németország tízezer hadirepülőgép felett rendelkezik, ami Anglia számára döbbenetes veszélyt jelent. Ezzel a rettenetes veszéllyel csak úgy lehet szembeszállni, ha Anglia valamennyi szövetségesét felszólítja, hogy a légi fegyverkezés tekintetében összpontosítsák erejüket és Németország körül oly hatalmas légi felszereléssel bíró államok keletkezzenek, amelyek mellett lecsökken a német veszély. Angliának — fejezte be beszédét Rothermere lord — *évenként legalább is százmillió fontot kellene költenie légi fegyverkezésre.**

A felsőház végül is Hailsham hadügyminiszter álláspontját tette magáévá és Mottistone lord javaslatát elvetette.

Mackensen német vezértábornagy ünneplése Budapesten

Kihallgatásán fogadta Horthy kormányzó — Látogatás a német katonák temetőjében

Budapestről jelentik: Mackensen német vezértábornagy, aki tudvalevőleg fia, Mackensen György budapesti német követ és családja látogatására Budapestre érkezett, fiának, valamint katonai attaséjának és a német követség több tagjának kíséretében, délelőtt 10 órakor megjelent a Rákoskeresztúron lévő német katonák temetőjében, melynek emlékművét ünnepélyes külsőségek között megkoszorúzták. A temető bejárata előtt nagyszámu közönség gyűlt össze. Az emlékmű körül hatalmas kandelaiber lángja lobogott és az emlékmű előtti téren magasrangu katonatisztek fogadták Mackensen marsallt, akit többek között vitéz Horthy István nyugalmazott altábornagy, Sztojakovics tábornok és a volt 10-es huszárezred tisztiküldöttsége üdvözölt. Mackensen a megjelentek éljenzése közben ellépett a térségen felállított diszszázad előtt.

Innen a tábornagy a Milleniumi emlékmű előtt lévő „Ismeretlen katona” sírjához ment, ahol szintén diszszázad várt az előkelő vendégre, akit itt Shvoy tábornok, a magyar honvédség főparancsnoka fogadta a kormányzó képviselőjében, míg a magyar főváros nevében Szendy Károly üdvözölte. Ellépett a diszszázad arcéle előtt, marsall-botjával tisz-

telgett a zászlóknál, majd elhelyezte hatalmas koszorúját a sír felett, azután pedig rövid beszédet mondott a német és magyar bajtársak együttműködéséről. Utána a vezértábornagy fődétlen fővel a sír felé fordult és percekig némán adózott a névtelen hősök emlékének.

Mackensent délben egy órakor Horthy Miklós magyar kormányzó kihallgatásán fogadta, majd pedig a marsallt, fiával, segéd-tisztjét, gróf Mülsen őrnagyot feleségeikkel együtt villásreggelin látta vendégül. Este a vezértábornagy megjelenik Gömbös Gyula miniszterelnök díszbédijén, majd pedig holnap Székesfehérvárra utazik, hogy a nevét viselő volt 10-es huszárezred ünnepségén résztvegyen. Székesfehérváron napok óta készülnek a marsall fogadására. A város polgári és katonai hatóságai méltóképpen fogják ünnepelni a német vezértábornagyot. Az ezred volt tagjai közül több, mint ezren érkeztek meg a vidékről. A vendéget gróf Széchenyi főispán fogja üdvözölni. Mackensent lekiséri Székesfehérvárra Kozma Miklós magyar belügyminiszter, Hóman Bálint kultuszminiszter és még igen sokan.

Austria—Manchester City

4:3 (0:1)

Bécsből jelentik: A bécsi Práter-stadionban, 14 ezer főnyi közönség előtt, az angol Manchester City futballcsapat az Austria-val mérkőzött. Az osztrák csapat 4:3 arányban győzelmet aratott, bár az angolok a féldőben 1:0-ra vezettek. Bíró az osztrák Frankenstein volt.

Öngyilkos lett

egy dúsgazdag zalai kereskedő

Heller Jenő 40 éves dúsgazdag zalai fakeskedő tegnap délután halántékán lötte magát és mire tettét észrevették, meghalt. Heller Jenő öngyilkossága óriási feltűnést keltett a városban, mivel a gazdag és mindig jókedvű kereskedőt sokan ismerték. Heller három bucsulevelet hagyott hátra. Az egyiket Bécsben élő édesanyjához címezte, a másodikat a cluj egyetemi klinikán ápolat feleségéhez intézte, míg a harmadikat a hatóságokhoz írta. A levelekben öngyilkossága okául idegösszeroppanást jelöl meg.

Teljes erővel folynak

az olasz—abessziniai háboru előkészületei

Német alattvalók jelentkeznek az abesszin hadseregbe — Az olasz kormány légi egyezményt kötött Egyiptommal

Berlini jelentés szerint az utóbbi napokban német alattvalók százai jelentkeztek Abesszinia berlini konzulátusánál, az abesszin hadseregbe való felvételüket kérve. A jelentkezők között feltűnően nagy számban vannak orvosok és mérnökök. Az abessziniai konzul közölte a jelentkezőkkel, hogy kormánya *európai alattvalókat nem hajlandó felfogadni az etopiai hadseregbe.*

Addis Abeba-i jelentések szerint az abessziniai csapatok mozgósítása teljesen be van fejezve. A császár az elmúlt napokban személyesen járta be Harra vidékét, hogy meggyőződjék a mozgósítási rendelet végrehajtá-

sáról és a hadsereg felszerelésének állapotáról. Ez alkalommal nemcsak a csapatokat látták el fegyverrel és municióval, hanem a törzsfőnököket is. A tartomány fővárosát telefonvonalakkal kötötték össze a fontosabb vidéki gócpontokkal, sőt rádiószolgálatot is berendeztek.

Rómából jelentik: Az olasz kormány légi egyezményt kötött Egyiptommal keletafrikai repülőszolgálatának biztosítására. Az egyezmény értelmében olasz repülőgépek nemcsak elvonulhatnak Egyiptom területe fölött, de ennek légi kikötőit is használhatják.

Őriztesse ellen vérnyomását!

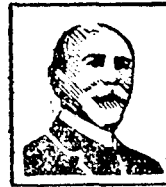
Az érbantalmak idejét éli!

Doktor Émil Faivre, a poitiers-i egyetemi belgyógyászati klinika professzora a következőket írj. „Az arterio-sklerosis kezelésének fő feltétele az, hogy megakadályozzuk az érsérülések képződését és kifejlődését”.

A sklerosist megelőző időszakban a húgysav a magas vérnyomás egyedüli okozója. Szükséges tehát, hogy „mindenekelőtt a húgysavretentio ellen küzdjünk, amit a leghatásosabban úgy érünk el, ha Urodonál-t használunk.

Leqerot professzor, az algeri tudományos főiskola volt tanára a következőket írja:

„Az URODONÁL tekintetében végzett több éves tanulmány teljesen meggyőzőt bennünket arról, hogy ezen

páratlan gyógyszernek állandó és biztos hatása van; szervezetünkre nem veszélyes és sohasem ellenjavasalt. Az URODONÁL-lal kapcsolatosan végzett számtalan kémiai, physiologiai és klinikai kísérlet alapján bátran állíthatjuk, hogy a francia gyógyszeren ezen egyik legkiválóbb gyógyszere minden bizalmunkat kiérdemli”.

Több mint 100.000 orvos írja elő ezen gyógyszert, mert egy olyan gyógyszernek bizonyult, ami az arthritisben szenvedőknek ezrért gyógyította meg s mely tényét ezen egyének igazolják.

URODONAL

meggátolja az arterio-sklerosis kifejlődését.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

BEJEGYZETT CIKK.
CHATELAIN GYARTMANY

Látogatás a plasztikai sebész műtőjében,

ahol orrot, fület, ráncot, mellet és elhízást operálnak

A szépség tudományának egyik legérdekesebb és sok eredményt felmutató ága: az arc-plasztika. Erről írt érdekes riportot az Aradi Közlöny számára Siklós Ferenc, a kitünő budapesti hírlapíró. A riportot két folytatásban közöljük.

Budapest, 1935. május hó.

Azelőtt testrészekkel valahogyan kevesebbet foglalkozott a nyilvánosság... A nagy primadonna pisztítésének bírása az egész közvélemény. A műtét sikerült: másfél centivel kevesebb lett a művésznő és kilátásokban, lehetőségekben, ő mennyivel több! (Hacsak a filmre gondolunk...) A műtét: apróság, az eredmény óriási — írják a lapok és hölgyeink temperamentumuk szerint gögicsélik vagy toporzékolják:

— *Uj orrot akarok!*

Kabarét és humoreszket sokat írtak erről a témáról. Talán nézzük az ügy komolyabbik oldalát, kerüljünk beljebb, a plasztikai sebész műtőjébe.

Tényleg, ennek az urnak a várószobában kissé Cyrano-orra van. A másik férfi csak szenvedő félnek látszik, anélkül, hogy külsejében valami változás várható volna. Ő az igazi szenvedő fél: ő fizet. A társaságban levő hölgy most kap valamit új dolgot ajándékba, mindenesetre gyorsan megnézem, hát-ha az orrát, amellyel beláthatatlan idők óta együtt él, most látom utoljára.

— Látod — mondja elkeseredetten barátom — csak a szegénységen nem lehet változtatni. Az ember vegyen feleségül egy gazdag nőt, az ördög öreganyja is lehet és aztán adja be javítani. Ma már minden lehetséges...

Ugy látják, ma már tényleg sok mindenen változtatni lehet, amivel a természet mostohán

bánt. A várószobában ilyesmit bizonyít a sok kép a falon. Nagyjából művészek arcképei. Jé, nem is tudtam, ő is?... Dedikációk. Csak úgy csöpög a hála a falakról. „Ha rámnéz, örüljön csodás művének”. „Életmentőnek”. (A kép persze hölgyet ábrázol, akinél az élet: a szépség.) Ismert énekesnő mosolyog a falról, nagyon fenn hordja az orrát. Karrikatura a Vénuszalmát ábrázolja, egyik oldalon öreg sasok, kövérek lépnek be, a másikon kijönnek a csodás fitosak, ifjonti keblekkel. Egy halátrebegő fénykép aktot ábrázol.

Bőven van idő tanulmányokat végezni. A rendelőbe bejutni igen nehéz. „Rendel 3—5” — hirdeti a tábla, de most már hét óra és még mindig jönnek. Az orvos kiszól: „Bocsánat, szerkesztő ur”, persze erre a hosszabb beszélgetésre csak rendelés után kerülhet sor.

Verejtékezik a divatsebész, az asszisztensnője is, annyit a munka. Valaha vakbelen gazdagodtak a sebészek, most plasztika a divat. Orr, kebel, fül, ráncok... még tájékozatlan vagyok, mit is szoktak javítani...

Rengeteg munka, öt pengő napi bevétel

A várószoba lassan mégis kiürül. A divatos sebész, akinek dicsőségét primadonnák zengik, ideges, rosszkedvű.

— Ez a legundorítóbb praxis a világon! Vannak nők, akik hihetetlen butaságokkal tartanak fel. Félórát beszélnek, amikor én öt perc múlva kijelentettem már, hogy nem operálom őket!

Az undor foka meglehetősen magas.

— Önnek még tetszenek a nők?

— Amikor készen vannak, mindenesetre szebbek, — feleli mosolyogva a főorvos.

— Rengeteg dolga van. Sok orvos irgylheti...

— Ezt, szerkesztő ur, ezt?! Tudja, mennyi potyamunkát kell végezni? Tudja, hány nő tartja természetesnek, hogy ingyen dolgozzam?! Nézzen ide, a mai bevétel. Öt pengő. Tudom, ezt laikusok nem hiszik el. Mindenki azt gondolja, hogy düll hozzám a pénz. Hiszen mai prakszisomban nem is egészséget, hanem szépséget adok!

— Mióta végez főorvos ur kozmetikai műtéteket?

— 1923. óta.

— Akkor már divat volt?

— A plasztikai műtét már nagyon régi divat. Az indusok szent könyvében, az Ayur Veda-ban már leírták az orrpótlás teljes műtétét. Jóval később, az inkvizíció korában, Európában reneszánszát élte a régi indiai büntetés: az orrok és fülek levágása. Egy Tagliacozzi nevű olasz orvos saját műteti eljárásával igyekezett segíteni az inkvizíció áldozatait. De az indusok és később Tagliacozzi csak a hiányzó testrészeket igyekeztek pótolni, azt azonban meg sem kísérelték, hogy ép, de rosszformájú testrészt alakítsanak át tetszetősebbé. A plasztikai sebészet tulajdonképpen két részre tagozódik: a képzőműtőtekre és a legújban kifejlődött kozmetikai műtétekre. A kozmetikai sebészet tudniillik csak akkor fejlődhetett ki, amikor a sebésztechnika: az operáció, a varró-anyag és az érzéstelenítés tökéletesedett.

— Hogyan keletkezett a kozmetikai sebészet?

— A modern kozmetikai műtétek orrplasztikákkal kezdődtek és Joseph professzor nevéhez fűződnek. Ő közölte 1891-ben a kampós orr egyenesítési műtétét. Később már Joseph a test egyéb részein is végzett műtéteket.

— Az orr azért ma is a legdivatosabb...

— Miután az orr az arc legkímelkedőbb része, legjobban zavarhatja az arc harmóniáját és így természetes, hogy azok, akiknek erre szükségük van, ösztönözték a sebészetet az orrműtétek tökéletes kifejlesztésére.

Lelki okok, hiúság és egzisztenciális érdek

— Milyen indokok vezetnek ide a nőket és férfiakat?

— Ha valakinek bizonyos testi hibája, arcdeformitása van, szenved lelkileg és fél embertársai tényleges, vagy feltételezett gúnyolódásaitól. A legtöbb embert lelki okok ütik ide. Ha valakinek túl nagy, görbe orra, elálló füle, vagy egyéb feltűnő archibája van, már gyermekéveiben kezdi érezni az ebből származó kellemetlenségeket. Később elveszteli önbizalmát, visszavonul a társaságtól. Sok esetben olyan nagyfokúvá vált a lelki depresszió, hogy végül is öngyilkosságba kergette a „csunya” embert. A lelki okokon kívül egzisztenciális érdekből is végeztetnek kozmetikai műtéteket. Különösen néhány foglalkozási ághban: színésznők, énekesnők, táncosnők... tanítók, tanárok. De nemcsak a színészi pályán, vagy a katedrán hátráltathat a rossz, vagy komikus megjelenés. Még az ügynők sem tud elhelyezkedést találni, ha torz a külseje. És hány leánynál, ifjú férfinél csak a lelógó, görbe orr az egyetlen akadály, hogy megfelelő élettársat kapjon! Azt, akit szeretne... Némely betegség, így elsősorban a vérbaaj, olyan maradandó nyomot hagy sok esetben hátra „nyeregorr” formájában, amely nemcsak csúfít, de egzisztenciálisan is árthat. Ha valakinek sérülésből eredt a nyeregorra, arra is szívesen ráfogják, hogy vérbaaj van.

— Az orron kifejezett faji jelleg nem előnyös... Kétségtelen, hogy sok hölgy hiúságból is operáltatja magát: miért ne legyen és szebb barátnőjénél?

Szeplős, pattanásos,

/ májtojtos, mitesseres arcát hozassa rendbe

PILISINE kozmetikai salonban,
Bulev. Regina Maria 17. (Réthy-ház.)

Harmincöt kisebbségi városi tisztviselő sorsa fölött dönt

pénteken Aradváros vezetősége

Fegyelmi elé kerülnek, akik elégtelen minősítést kaptak a nyelvvizsgán. — Akik javítóvizsgát tehetnek

Pénteken délelőtt veszi tárgyalás alá Aradváros vezetősége azoknak a kisebbségi városi köztisztviselőknek ügyét, akiknek hivatalos nyelvtudását elégtelennek, vagy nem teljesen kielégítőnek minősítette a legutóbbi nyelvvizsgáztató bizottság. *Harmincöt városi tisztviselő nyelvtudását találta meg nem elegendőnek hivatalos szempontból a nyelvvizsgabizottság* és éppen ezért 1935. február hó 15-én kelt miniszteri rendeletre való hivatkozással fegyelmi bizottság elé utalták mindazokat, akiknek vizsgaeredményei nem voltak jobbak a hatos minősítésnél. Minderről a vármegyei prefektura iuttatott át még hónapokkal ezelőtt egy kimutatást *Ursu Ioan dr.* interimár-bizottsági elnökhöz, részletesen felsorolva a kisebbségi városi tisztviselőknek 1934. október hó 24-28. napjain tett nyelvvizsga-eredményeit. Tekintettel arra a körülményre, hogy az aktacsomó tartalmát teljes részletességgel első ízben hozza nyilvánosságra a városvezetés, az *Aradi Közlöny* munkatársa betekintést nyert a tárgyalásra előkészített jegyzőkönyvbe, melynek adatai a következők:

A kisebbségi városi tisztviselők közül, kik a legutóbbi nyelvvizsgán vizsgára jelentkeztek, elégtelen minősítést kapott *Maschini Géza*, *Ksumper Ferenc*, *Tóth Péter*, *Hoffmann János*, *Mandl Ferenc*, *Boda Ferenc*, *Müller Hedvig*, *Pfeiffer János*, *Hank Alice*, *Csaba Ella*, *Takács József*, *Bartel Anna*, *Gyermek Milán* és *Löbl József dr.* Az utóbbi ügyét — tekintettel arra, hogy szerződéses viszonyban volt az állammal — a miniszterium külön uton rendezte, míg a többi kisebbségi városi tisztviselőkre vonatkozólag a belügyminiszterium úgy rendelkezett, hogy

három napon belül fegyelmi bizottság elé állítandók a hivatalos nyelv meg nem tanulása miatt.

Mandl Ferenc közben jogerős városvezetőségi határozattal nyugdíjba ment, így tehát őt már nem érinti a fegyelmi bizottság munkája. Nem érdekli ez *Gyermek Milán* pénzbeszedőt sem, kiről hivatalos uton megállapították, hogy e minőségben egyfelől nem esik a köztisztviselői statutumba, másfelől pedig, mint hadirokkant, külön törvény védi. *Gyermek Milán* esetét tehát a városvezetés tárgyalja le és hoz ügyében határozatot. *Dr. Jegesi Károly* városi főigazgató, továbbá *Moldovan Helena* és *Bassler Ilona* betegségiük miatt nem jelenhettek meg a nyelvvizsgabizottság előtt: vizsgájukra tehát a rendelet értelmében egy későbbi időpontban kerül sor. *Moldovan Helena* és *Bassler Ilona* egyébként máris nyugdíjaztatásukat kérték s így ők sem kerülnek a fegyelmi bizottság elé.

Külön csoportba tartoznak azok a kisebbségi

Elégedetlen Jugoszlávia

a marseillei merénylet ügyében folytatott vizsgálattal

Gentből jelentik: A jugoszláv kormány három héttel ezelőtt memorandumot juttatott el a népszövetség főtárhelyéhez a marseillei merénylet ügyében. A memorandum válasza a magyar kormány január 12-ikén kelt válaszára. Az újabb jugoszláv emlékirat kifogásokat emel a magyar vizsgálat gyengesége ellen és céloz arra is, hogy *nem tartja elégségesnek azokat a büntetéseket, amelyekben a mulasztást elkövető magyar tisztviselőket részesítették.* A memorandumot egyelőre a legnagyobb diszkrécióval kezelik, valószínűleg azért, mert még nem egészen biztos, hogy azt tárgyai fogják és hogy szükség esetén a jugoszláv kormány, azt visszavonhassa.

ségi városi tisztviselők, akiket a nyelvvizsgabizottság nem utasított egyszerűen fegyelmi elé, hanem minősítésében

lehetőséget nyújtott számukra, hogy ismétlő-, illetve javítóvizsgát telessenek,

mivel minősítésük jobb az ötösnél, de gyengébb az átmenetelt jelentő 6.1-nél. Ezek a városi tisztviselők a következők: *Taugner Frigyes* (5), *Kiss Albert* (6), *Azary Adám* (6), *Turman Andor* (5), *Zaborszky Mária* (6), *Husztik Ferenc* (5.50), *Berecz Margit* (5), *Stumper József* (6), *Maris Sebastian* (6), *Schreiber Márkus* (5.50), *Messli Gizella* (5), *Kincses Erzsébet* (6), *Hess Ilona* (5.50), *Scheirich Mária* (5), *Kramer Varvara* (5.50), *Szobota Ferdinánd* (5), *Mitykó Ágoston* (5) és *Pirosky Ilona* (5).

Akik átmentek: *Mayer János* (7), *Farkas Márton* (6.50), *Amlacher Viktor* (7), *Pablucz József* (7), *Jasek Ilona* (9), *Iovanov György* (6.50) és *Pavlovics Dusan* (7). *Dr. Armbrüster Ioan* városi állatorvost a bizottság felmentette a nyelvvizsga kötelezettsége alól, mivel közben Bucarestben megszerezte főiskolai diplomáját.

Nem lehet kétséges, hogy a városvezetés a pénteki tárgyaláson a kisebbségi városi köztisztviselők ügyében a belügyminiszterium rendelkezései szerint fog határozni s így

már a közel jövőben összeül a fegyelmi bizottság, hogy megindítsa az eljárást mindazon kisebbségi városi tisztviselők ügyében.

akiknek nyelvtudását a nyelvvizsgabizottság elégtelennek minősítette. Figyelemreméltó azonban az a jogi szakértői vélemény, amelyet *dr. Fazekas János* cluji ügyvéd, a nyelvvizsgaperek speciálistája ad mindazoknak a kisebbségi népi eredetű köztisztviselőknek esetére, akik nem felelnek meg a nyelvvizsgán. A jogi szakértő nyilatkozatát az alábbiakban adjuk:

— A romániai népkisebbségek valamely csoportjához tartozó köztisztviselőknek — mondja a jogi szakvélemény — a Párisban, 1919. december 9-én a Szövetséges és Társult Főhatalmak és Románia között megkötött *kisebbségvédelmi szerződés szerint ugyanahol a bánásmódban kell részesülniök, mint a többséghez tartozóknak.*

Sikkasztással vádolnak egy aradmegyei fatelepet

A betegsegélyző-pénztár igazgatójának feljelentése a Dobrinul r.-t. ellen Cífol a vállalat igazgatója — A telep ügyének aktái az aradi ügyészségen

Egy aradmegyei fatelep körüli bűnügy bonyodalmak aktái érkeztek ma az aradi ügyészségre. Még napokkal ezelőtt történt, hogy a betegsegélyző pénztár igazgatósága feljelentést tett a Dobrinul aradmegyei favállalat igazgatósága ellen, sikkasztás címén. Feljelentésében a következőket adta elő:

Az oradeai betegsegélyző pénztár az elmúlt év májusában negyven vagon tűzifát foglalt le a cég aradmegyei telepén, hátralékos járulékok fejében. Gondnokul *Dancu Nicolaet*, a fatelep egyik hivatalnokát nevezték ki. Azóta a vállalat tartozásának egy részét kiegyenlítette, majd pedig — mondja a feljelentés — eladta a bíróság zár alá vett fát. Az oradeai rendőrség bűnügyi osztálya tegnap hallgatta ki a vállalat igazgatóját, aki tiltakozott a vád ellen és kijelentette, hogy a szóbanforgó fa még mindig a telepen található. Az oradeai rendőrség az ügy aktáit az aradi

Diplomáciai bonyodalom

Olaszország és San-Domingó amerikai köztársaság között

Washingtonból jelentik: Olaszország közölte az Egyesült-Államok kormányával, hogy hadihajót küld Santo-Domingoba, San-Domingó köztársaság fővárosának kikötőjébe arra az esetre, ha *Armedeo Barlettát*, Olaszország ottani konzulját azonnal szabadlábra nem helyezik. A konzult egy hónap óta tartják fogva, mert állítólag a köztársaság elnöke, *Grullo* ellen egy összeesküvésben vett részt. Barátai szerint azonban a konzul igazi bűne az, hogy mint az amerikai dohányvállalat san-domingói fiókjának vezetője erősen versenyzett az elnök dohányüzleteivel.

Az értesítés a washingtoni külügyi hivatalban nagy nyugtalanságot keltett, mert európai hadihajó amerikai vizeken való megjelenése a Monroe-elvbe ütközik. *Hull*, az Egyesült-Államok külügyi államtitkára ezért magához kérte a washingtoni olasz nagykövetet, akivel közölte, hogy az USA el fogja intézni az ügyet Olaszország közbelépése nélkül is.

Világhírű orosz sakkbajnok

Aradon

Szimultán mérkőzést tart az orosz sakkmeister.

Érdekes vendége lesz a napokban Aradnak. *Znotko Borovszko Eugén* Párisban élő világhírű sakkmeister, a nemzetközi sakkverseny első díjának nyertese, akit a Bucarestben most megtartott Országos Román Sakkbajnoki mérkőzésekre hívtak le Romániába, hétfőn hozzánk érkezik, hogy itt 30, esetleg 40 ellenféllel szimultán sakkmérkőzésben vegyen részt. *Znotko Borovszko Eugén* előkelő orosz arisztokrata család sarja, aki a forradalom elől emigrált Párisba, ahol kitűnő képességeit kifejlesztette és néhány év alatt a világ első sakkbajnokainak sorába küzdötte fel magát. A most lefolytatott csehszlovákiai turnéján 215 sakkpartit játszott végig. Ezek közül 173 partit megnyert, 29 remije volt és mindössze 13 esélyt veszített el.

A kiváló sakkfenomén úgy bonyolítja le mérkőzéseit, hogy 30-40 ellenfelével szemben helyet foglal és egyik partnertől a másikhoz menve tesz egy lépést. Negyven különböző szituációt egyszerre tekint át és bámulatos szellemi tevékenységgel dolgozza ki a legmegfelelőbb kombinációkat. Erős ellenfelekkel szemben is az esetek 90 százalékában beadja a sakk-mattot. Az aradi sakkozók feszült várakozással tekintenek a sakkmeister jövelele elé s már eddig is sokan neveztek be a különféle klubokban a hétfőn megtartandó sakkversenyre.

SELECT

Nem mindig a nő az oka

JOAN CRAWFORD,
FRANCHOT TONE GENE RAYMOND

CENTRAL

Mérsékelt hegyárak
Elraboltak egy gyermeket

Világzenészió a filmen. Főszereplők:
Dorothea Wieck, a kis Baby Leroy, Alice Brady

Jön: **BOTRANY ROMABAN.**

Rendkívül mulatságos, látványos szatirikus vígjáték. Főszereplője: **Eddie Cantor.**

Cserépkályhák

szakszerű átalakítását,
javított,
szabályozható

Hardtmuth

rendszerre,
felelőség mellett
vállalja:

1471 Bulev. Regina Maria No. 9., I. emelet.

„CERAMICA“ kályhás cég,
(SZILAGYI)

SZINHÁZ — MŰVÉSZET

Színek a firenzei zenei hétről

VIKTOR EMANUEL, MUSSOLINI,
SCHUSCHNIGG és WEINGARTNER
Firenze muzsikáló ege alatt.

Firenzéből jelentik: Az itteni ünnepi hangulat most érte el tetőfokát. Az első nap Mussolini töltött itt pár órát, másnap pedig Viktor Emánuel király jelenlétében tartották meg a felsőolaszországi nagy tűzérési parádét.

Mussolini reggel indult repülőgépen Rómából, amelyet szokása szerint maga vezetett. A repülőgépről nem sietett be a városba, hanem Firenzétől két kilométernyire fekvő gyönyörű villába hajtatott, amely Antinori marquese tulajdona. Ide hívták meg Schuschningg kancellárt is ebédre. A Duce négy órakor újra repülőgépre ült és visszarepült Rómába. Az idegeneket, akik résztvettek Firenzében a zenei héten, csalódás érte, mert azt remélték, hogy Mussolini megjelenik este Beethoven IX. szimfóniájának előadásán.

Ősök és utódok pompája

Ezután a hangverseny után zajlott le ezeknek a napoknak legnagyobb ünnepe. A város podesztája néhány száz vendéget hívott meg a Palazzo Vecchio termeibe. Az estélyen, amelyet Weingartner és a filharmonikusok tiszteletére rendeztek, Schuschningg kancellár is vendég volt. A kastély tornyán az olasz nemzeti zászló mellett ott diszelgett Firenze fehér-vörös lobogója is. A lépcsőkön és a folyosókon bíborszínű azaleák és embernagyságu rododendronbokrok között vörös kalpagos alabárdosok állottak őrt. Amikor Weingartner belépett a terembe, a város podesztája és Schuschningg sietett elébe és melegen üdvözölték a nagyszerű hangversenyért.

A vendégek először a ducento teremben gyülekeztek és innen mentek át a csinkvecsentó terembe, amelynek olyan nagyok a méretei, hogy szinte elvész bennük az ember. A falakon gigászi freskók, festmények néznek le a frakkos, rendjeles seregre és a vörös rózsákkal díszített asztalokra. Ezen a fogadáson a Storziak, Torreganiak, Corsiniek, Antinorik, Gaetanók, ezeknek a fogalom-má vált neveknek késői leszármazói a márványpadlós teremben éppen olyan büszke főtartással jelentek meg, mint amilyen főtartással néznek le a falról őseik képei.

Kora reggel már olyan volt a város, mint egy megbolygatott méhkas. Autók és régi egyfogatu kocsik ötös sorokban haladnak a Casino park irányába.

A kocsik csiga lassúsággal hajthattak a vi-rágzó vörös és fehér gesztenyefák alatt; mindenki átszólta a szomszéd autóból, ismerősök integettek egymásnak; a firenzeieket ünnepi hangulat fogta el.

A király autós díszszemléje

Tíz óra előtt néhány perccel eldőrdült az első ágyulövés, jelezvén, hogy a király elindult a Pitti palotából. A smaragd gyepen vérvörös talárban lassu léptekkel indult el a firenzei érsek a királyi sátor felé, hogy fogadja az uralkodót. Egyenletes időközönként újabb ágyulövések hangzottak el. Megérkezett a király sötétvörös nyitott autója és lassan végighajtott a feszes vigyázzban álló katonaság sorfala között. Az ősz királyt tulságosan fásasztotta volna, ha a szemlét gyalog, vagy lóhátról tartja meg, így a csapatparancsnokkal és szárnysegédével az autóban ülve lassan, szinte „lépésben“ ment végig a katonák előtt.

A szemle befejezése után Viktor Emánuel kiszállt az autóból a dízsátor előtt, amelynek lépcsőjénél a város előkelősegei fogadták. Az egész idő alatt zugott, harsogott az „Evviva il Re!“ Most pedig, hogy a király elfoglalta helyét, egy repülőgép keringett a tér felett. Egyszer csak az egész közönség egyetlen hangos éjenzésben tört ki. Minden szem az ég felé nézett. A repülőgép egészen alacsonyan, közvetlenül a fák fölött repült,

közben négyszögletű sárkányt eresztett a levegőbe, amelynek fehér alapján óriási fekete betűkkel színtén az „Evviva il Re!“ volt olvasható.

Megkezdődött a csapatok elvonulása a királyi sátor előtt. Először a zászlóhordozók léptek el. Egyszerre hajtották meg zászlóikat. Különböző tűzérési csoportok követték őket; ágyuk, kerékpárosok, gépkocsiosztatok, teherkocsik. Befejezésül rendkívül festői csoportok vonultak el, az 1530. óta használt történelmi egyenruhákban; vörös lapos tányérkalpagokban, fekete háromszögletű kalappal, pikkelyes dolmányjal, hatalmas prémkucsmával, széles fehér pánttal a vállukon. Fehérbluzos, feketeszoknyás, feketesapkás kis iskolás-lányok, apró fiúk, fekete farkaskölyökben, buzavirágképek nyakkendővel álltak sorfalat a versenyter oldalán, tapsoltak, zsebkendőiket lengették a történelem életrekelt alakjai felé.

Gigli beszél első nagy filmjéről

A világhírű olasz tenorista, Benjamino Gigli a múlt hét végén Berlinbe érkezett, ahol holnap elkezd első nagy filmjében való közreműködését.

— Tulajdonképpen ez az első igazi filmem, — mondotta Gigli az újságíróknak. — Egyszer felléptem filmen a „Parasztbecsület“ egy kis rész-

GIGLI

letében, de ezt annakidején csak egy Al Jolson-film betétként használták fel. Igazi nagy filmben még sohasem játszottam.

— Boldog vagyok, hogy ezuttal nem azt a bizonyos szabályos történetet fogom eljátszani, amely egy énekes karrierjéről vagy letöréséről szól, hanem alkalmam lesz arra is, hogy komolyan játszom és ne csak énekeljek. Persze az egész filmben mégis csak az ének a legfontosabb. Alkalmam lesz híres operadárakat előadni, egy koncertteremben pedig eléneklek Schubert Bölcsődalát, valamint Melichard „Ne felejts el soha“ című dalát.

— Filmem meséje nagyrészt egy oceánjárón játszódik le és ezek a jelenetek a tengeren készülnek: Hamburgból Southamptonba hajózunk és vissza. Ezalatt készülnek a felvételek. Partnerem Magda Schneider, akit a filmről már rég ismerek. Jobb partnert el se tudok képzelni. Ha a filmem elkészül, Berlinből délamerikai vendég szereplésre utazom. A Teatro Colon-ban, Buenos-Aires nagy operaházában fogok fellépni egy olasz staggione élen.

* A Gish-nővérek Európában. Lilian Gish és nővére, Dorothy Gish Rómába érkezett. Lilian Gish, a némafilm nagy sztárja hír szerint az egyik olasz filmvállalattal tárgyal. Arról van szó, hogy egy olasz és angol nyelvű beszélőfilm főszerepét vállalja.

„Az élő holttest“

Tolstoj Leo drámájának előadása az aradi színházban

A május időben is, de érzésben és hangulatban is közelebb van a nyárhoz, mint a télhez. Május lehet a lira hónapja, de a dráma bizony idegen tőle. Az, hogy a mai májusi estén az aradi színházban mégis dráma, halálosan komoly, mély-ségesen megrázó dráma kerül színre, talán nem száz százalékban a társulat hibája. A dráma az adott körülmények kényszere következtében került a májusi színpadra és az aradi színészeknek erénye, hogy a nem alkalmas időpont ellenére is előadták ezt a darabot, mintegy bizonyosságot téve amellett, hogy dolgozni kívánnak, komoly, valóban értékes munkával igyekeznek konzerválni azt a szeretetet és bizalmat, amellyel a közönség a színház iránt viseltetett.

Közönségnek és kritikának egy ilyen teljesítmény előtt egyaránt meg kell hajolnia. Elismeréssel kell fogadnia ezt az előadást annál is inkább, mert hiszen a tiszta irodalom, a kikristályosodott művészet irodalom és művészet, tehát érték marad májusban is. Elismerés illet a mai estéért még valakit, akit gyakran szoktak ezerfejjű Cézárnak emlegetni és, aki a mai forró sikerű színházi estének legalább olyan részese, mint a színész. Elismerés illet a közönséget, amely imponáns számban, zsölyéket, páholyokat, erkélysorokat és karzatokat zsufolásig megtöltve jelent meg a színházban és ezzel is bizonyosságot szolgáltatott annak, hogy az aradi közönségnek — kell színház.

A léggör, amelyet Forgács Sándor kiváló, körültekintő rendezésében az előadás teremtett, ősz, komoly premierek estéit idézte. Régi, száz százalékos aranyfedezettel rendezkező irodalmi értékű mondatok hangzottak el: *Tolsztoj szava*. Egy világ elevenedett meg a színpadon: a régi orosz világ. Dráma, amelynek középpontjában Forgács Sándor megrázó alakítása állott. Voltak mélységesen emberi gesztusai, mondatai, amelyekkel egy pillanat ezredrésze alatt érzékeltetni tudta egy belső, lelki világ minden kinját, baját, meghasonlottságát, hangtalan összeomlását. Egy-egy mondata, felcsuklása, jobban rávilágított egy esett ember lelki világára, mint hosszú regényfejezetek, oldalas tanulmányok. A felvonások után elementáris erővel felzúgó és percekig tartó taps elsősorban neki: az előadás életrehívójának, kiváló rendezőjének és főszereplőjének szólott.

Közvetlenül utána kell megemlékeznünk Kozma Hugó egyszerű eszközökkel, de mestersen felépített alakításáról. A legnagyobb dicsőret, amit róla mondhatunk, talán az, hogy olyan volt, amilyennek azt valaha Tolstoj elképzelhette. A női szereplők közül Dálnoki Duder felszínre tudta hozni a nem neki való szerep értékeit. Csengeri Ica passzív szerepében is szimpatikus volt. Ágai Margit különösen a második felvonás végjelenetében találta meg a kellő hangot. A többi szereplők: Szabó Gyula énekével. Székely Bálint energiájával, valamint Gömöri Emma Magyarai Böske harmonikusan beilleszkedő játékkal és Mandl. Ungár. Petőfi kivétel nélkül hozzájárultak a sikerhez.

Az „Élő holttest“ ma esti előadása az élő művészet diadala volt, amely megbirkózik minden akadállyal, nyárral, meggel és még azzal a handicap-pel is, amelyet ma a tiszta irodalom jelent — sikert arat. (m. t.)

* Szerencsés kimenetelű baleset a budapesti Nemzeti Színházban. Budapestről jelentik: Szerencsés kimenetelű baleset történt ma délelőtt a Nemzeti Színház egyik főpróbáján, amelyen Lengyel Ernő: a „Császár parádésa“ című darabját mutatták be meghívott közönség előtt. A főpróba egyik jelenetében egy égg fákljától meggyulladt Várady Aranka ruhája. Szerencsére a művészno partnere, Odry Árpád nem vesztette el lélekjelenlétét és pillanatok alatt eloltotta a tüzet, úgy, hogy néhány perc múlva nyugodtan folytathatták a főpróbát.

* Megzenésített esküdtzéki tárgyalás. Albert Coates, az ismert angol zeneszerző Dickens halhatatlan „Pickwick“-jét, vigoperává dolgozta fel. A szerző maga írta a szövegkönyvet is. Különösen érdekes ujtás az egyik legfontosabb epizód, a „Bardell contra Pickwick-per“ esküdtzéki tárgyalásának megzenésítése, amit Coates nem vitt közvetlenül színpadra, hanem a zenekar rövid szimfoniai költeményben írta le a tárgyalóteremben történeteket, mialatt a könyv első kiadásánál a tárgyalásra vonatkozó illusztrációit vetítik fehér függönyre.

Abdul Hamid egykori szultán unokája Budapesten

A halálra ítélt hercegnő harca a milliókért.

Királykisasszony — vagy polgárleány? — A budai gyermekszanatórium lakójának, Neszlisah hercegnőnek világraszóló regénye

Budapestről jelentik: Magyarország három miniszteriumát foglalkoztatja egy fogas közjogi kérdés, tudniillik az, hogy egy tízéves kislánykát, aki a Rózsadomb egyik gyermekszanatóriumában nevelkedik, *elismerhet-e az állam császári hercegnőül, vagy pedig egyszerű polgárszámba veszi.* A gyermek, akinek rangja felett döntenek, *Neszlisah hercegnő, Abdul Kadir* ozmán császári hercegnek és *Meziet hercegnőnek* a leánya, néhai *Abdul Hamid* szultán unokája. A kis hercegnő, akinek szülei számos feltűnést keltő kalandba keveredtek, egyelőre még csak polgárleánynak számít, mert a miniszteriumok még nem tudták eldönteni a nehéz kérdést. A gyermek anyja ügyvédje utján folyamodott a belügyminiszterhez, hogy

ismerje el Neszlisah császári hercegnő rangját.

A belügyminiszteriumban *Szilágyi László* miniszteri titkár hetekig tanulmányozta ezt a kérdést és végül megállapította, hogy a belügyminiszterium csak bizonyos szakvélemények beszerzése után foglalkozhatik ezzel a kérdéssel és végül nem is maga a miniszterium dönti el, hogy mi a hercegi pár gyermekének jogállása. Egyelőre a külügyminiszterium közbejöttével tárgyalnak arról, hogy mi lesz a magyar állam álláspontja.

A kérdés megoldását bonyolulttá teszi, hogy

Törökországból halálbüntetés terhe mellett száműzték a császári család tagjait.

Amennyiben *Abdul Kadir*, felesége *Meziet*, vagy a tízéves *Neszlisah* átlépnék a török határt, kivégzés várna rájuk.

Neszlisah hercegnő Magyarországon született, amikor szülei már száműzöttek voltak. Tulajdonképpen nem is a magyar állam álláspontja fogja eldönteni a tüzezzemű, törekeny testű hercegi leánya sorsát, hanem az, hogy sikerül-e majd számára a török császári család vagyónának ráeső részét, amely óriási összeg, megszerezni.

Már több ízben szerepelt a nyilvánosság előtt *Abdul Kadir*nak és testvéreinek rendkívül érdekes ügye. Az ozmán császári család hátramaradt tagja, összesen huszonegyen,

a 80 millió dollár értékű moszuri petróleumforrások tulajdonosai.

Vagyonukat elkobozták, mindössze a petróleumforrásokat nem vették el tőlük, de nem is adták át számukra, hanem már hosszú évekkel ezelőtt konzorciumok alakultak, hogy a török hatóságokkal egyetértve, lebonyolítsák az óriási vagyont képviselő moszuri terület megváltását. A konzorcium arra számított, hogy hatalmas részesedést kap a császári vagyomból. Részjegyeket nyomtattak, összesen 80 darabot, *egy-egy részjegy értéke egymillió dollár.* Egy *Abdul Kadir*ral kapcsolatos ügyben a főkapitányságra is került egy ilyen millió dollár értékű nyomtatvány.

A kistermetű, vézna, csiptetőszeműveges *Abdul Kadir*, akinek arcát a furcsa hosszú ráncok százai borítják, *néhány évig tartó vídám dártdózás után a legsúlyosabb gondok közé került.* *Abdul Hamid* fia, aki az egyik

családi botrányból a másikba keveredett és akinek egy fiatal táncosnővel támadt gyermektartási pere is sokszor szerepelt a nyilvánosság előtt.

annyira nehéz viszonyok közé került, hogy kávéházi zenész lett belőle.

Meziet hercegnőtől különvált, a gyermek pedig a budai gyermekszanatóriumba került. *Abdul Kadir* nem gondoskodott családjáról, *Meziet hercegnő* bátyja, *Achmed Mecit* pasa szmirnai nagybirtokos havi járadékából tartja fenn magát és gyermekét a néhai szultán menyé.

A hercegnő követelte, hogy a férje gondoskodjék róluk, de arra már nem is kerülhetett sor, hogy a bíróság eldöntse ezt a kérdést, mert *Abdul Kadir*, akinek abban az időben számos kellemetlensége támadt, *hirtelen eltűnt Budapestről.* Szófiába került és ott egy ideig inkognitóban élt. Csak később derült ki, hogy hosszú évekig tartó meddő harc után szenzációs fordulat történt a moszuri petróleummezők ügyében: *Sami* bey, *Kemál* pasa háziorvosa vette kezébe az ügyet és egy csoportot alakított, amely a petróleumforrások megváltását kereszttülviszi és

már is óriási összegű előlegeket utalt ki az ozmán császári család tagjainak.

Abdul Kadir, aki Pesten kávéházi zenész volt, 50.000 dollár előleget kapott közel négymillió dolláros követelésére.

A herceg, aki rajong a nagyvilági életért, fényűző életmódot folytat és a bolgár fővárosban, úgy mint nemrégiben Budapesten, egyre támadnak nőügyei, amelyek szóbeszéd központjába kerülnek.

Neszlisah hercegnő érdekében most lépéseket tesz anyjának budapesti ügyvédje és érvényesíteni óhajtja a gyermek jogait. Egyelőre még nem tudni, hogy melyik bíróság döntését kéri ki a szultán unokájának ügyvédje. *Abdul Kadir* ugyanis megbetegedett és állítólag Szófiából Bécsbe utazik, hogy egy otáni szanatóriumban kezeltesse magát. Ebben az esetben az osztrák bíróságokhoz fordul a család jogtanácsosa, hogy biztosítsa a kis *Neszlisah* számára az apjának juttatott összegnek megfelelő részét és a petróleummezők végleges megváltása esetén a még hátralékos, közel 3.700.000 dollár bizonyos hányadát.

Mezietnek is jogal vannak férjével szemben, a hercegi házaspár nem vált el, de nem is tud elválni, éppen azért, mert halálbüntetés terhe alatt száműzték őket Törökországból, pedig a válóper csak ott folytatható le.

A pesti társaságokban nagy érdeklődéssel várják, hogy milliomos lesz-e a szép *Meziet hercegnőből* és leányából. Annyi bizonyos, hogy ha a milliomos álom valóra válik és egyuttal elismerik *Neszlisah* ozmán császári hercegnői rangját, **a gyermekleány az ország egyik legjobb partija lesz.**

Augusztus elsejére adják át a forgalomnak az aradi viaduktot

Muresan Ioan városi főmérnök érdekes nyilatkozata a vasuti átjáró közeli megnyitásáról — Egy régi terv, amely már feledésbe merült

Az aradi vasuti átjáró a Gradistelelep és a belváros között, mint ismeretes az *Aradi Közlöny* olvasói előtt, rövidesen újra felépül. A CFR ploesti-i műhelyéből érkezett vastraverzeket a vasut mérnökeinek utmutatása alapján, már is beszerelték az ugyancsak újjáépített hidókba és minden jel arra vall, hogy rövidesen, de legkésőbb augusztus hó elsejéig, befejezik az átjárónak még hátralévő restaurálási munkálatait is. A munkát, melyet természetesen az érdekelt környékbeli lakosság fokozott érdeklődése mellett folytatnak a CFR munkásai, az államvasut mérnökei a timisoarai vasutigazgatóság felügyelete mellett vezetik s hogy milyen körülmények között kerülhet újra forgalomba, erre vonatkozólag *Muresan Ioan* városi főmérnök érdeklődésünkre a következő felvilágosításokat adta meg:

— Bármily furcsán is hangzik, — mondta *Aradváros* főmérnöke a sokat-emlegetett viadukt ügyében, — hál' Istennek! — a város technikai ügyosztályainak egyáltalán semmi szerepe nincsen. Hál' Istennek, — mondom, — mert ha nekünk közünk lenne, ugye ez azt jelentené, hogy a városnak kerülne pénzébe, ami ebben az esetben igazán minden tekintetben indokolatlan lenne. Az átjárót a vasut teljesen a saját rezsijében köteles helyreállítani s amidőn elkészülnek ezzel a munkával, akkor majd egy teherpróba megtartása után forgalomba helyezzük. A helyzet ugyanis az, hogy a viadukt elkészülése után továbbra is az ál-

lamvasut tulajdonában marad s a város a maga részéről csupán ahhoz ragaszkodhat, hogy az újjáépített átjáró megfeleljen a város forgalmi szabályrendeletének. A hid teherpróbájának hivatalos megejtése után tehát, mi a magunk részéről minden további formalitás nélkül megindítjuk rajta a forgalmat.

— A viadukt közeli megnyitása alkalomból, — mondotta *Muresan Ioan* főmérnök, — eszembe jut egyébként egy régi tervzet, amelyet egy *Klein* nevű, azóta már nyugalmazott államvasuti főmérnök, továbbá egy *Ballogh* nevű vasuti mérnök dolgoztak ki az aradi vasuti átjáró modernizálására. Terveztük szerint, a viaduktot jóval magasabbra építették volna át, mint amilyen eddig is volt és függő vasbetonszerkezetre szerelték volna, hogy a nagy igénybevétel huzamosabb időn át viselhesse. A terveket annak idején, — még 1931. előtt történt, — át is nyújtották a városnak, amelynek azonban nem volt kellő pénze az átépítés finanszírozására. Így az egész érdekes koncepció abamaradt. Reméljük azonban, — fejezte be érdekes nyilatkozatát a városi főmérnök, — hogy a CFR átépítésében ugyancsak meg fog felelni a viadukt legalább ötven-száz esztendőre.

Értesülésünk szerint, a vasuti átjáró átépítési munkálatait a CFR timisoarai igazgatósága augusztus hó elsejéig feltétlenül befejezti s így már a kora őszön átadhatják a forgalomnak.

A „MERA“ Autobusz-vállalat

ezuton hozza a n. é. közönség szives tudomására, hogy **1. hó 15-től kényelmes új kocsival autobusz-járatot indított.**

ARAD Radna — Radna — Lipova — Dorgos — Bata — **DEVA** közötti utvonalon. **L. 150**
Tela — Birchis — Savarsin — Dobra — Menetdíj Aradról Devara

Gyors. Indulás: Aradról reggel 5-kor. Erkezés Devara d. e. 8.45-kor
Devaról d. u. 4-kor. Aradra este 7.45-kor Indulás Fekete Bárány étteremtől. **Pontos.**

rossz az üzlet?
újjáéled!
hogya jár a
reklámélet

1578

a „reklámélet“ az egyetlen magyar szaklap szerkeszti: balogh sándor, előfizetési ára évi 530 lei kiadóhivatal: budapest, v. kerület bálvány-uca 12. sz.

„Hamisítvány, rágalom és gyűlöletheadjárát a „Cion bölcsei“ című könyv“

— mondotta ki ítéletében a berni törvényszék

Bernből jelentik: A berni törvényszék a széleskörű bizonyítás lefolytatása után, tegnap hozott ítéletet a „Cion bölcsei“ című könyv terjesztői ellen. A mintegy két esztendő óta huzódó pert a berni zsidó hitközség indította. két berni polgár ellen, akik a Németországban szentesített iratot Svájcban is terjesztették és azok tartalmát a nagyközönség előtt ismertették. A „Cion bölcsei“ című irat egész sereg idézettel, jegyzőkönyvi kivonattal, zsidó írók és bölcselek, hittudósok írásával igyekezett bizonyítani, hogy a zsidóság világhatalomra tör, hogy a zsidó bölcselek és hittudósok gyűlöletet hirdettek más népek ellen.

A berni hitközség rágalmazásért jelentette fel az iratok terjesztőit, az irat összes állításait szemenszedett hazugságoknak, a jegyzőkönyvi kivonatok pedig hamisítványoknak jelentette ki. Erre vonatkozólag a legszélesebb körű bizonyítást kérte, egyben a „Cion bölcsei“ terjesztőinek a maga részéről is a legszélesebb bizonyítási lehetőséget engedte meg. A „Cion bölcsei“ terjesztői éltek is az alkalommal, rengeteg tanút vonultattak fel. saját szakértőiket, sőt az antiszemita propagandák főnökeit, a berni zsidó hitközség viszont elsősorban keresztény hittudósokkal és teológusokkal, a héber tudományok világhírű szakértőivel állott sorompóba. Két évi bizonyítási eljárás után, a berni bíróság ítéletet hozott, melyben kimondotta, hogy

a „Cion bölcsei“ cím alatt ismert gyűjtemény elejétől végig hamisítvány és rágalom. a lakosság egy része ellen indított gyűlöletheadjárát, minélfogva rágalmazásban mondotta ki bűnösnek az irat terjesztőit.

A bíróság ítéletében súlyos pénzbüntetéssel sújtotta a „Cion bölcsei“ című gyűjtemény terjesztőit, a példányok elkobzásának kimondását mellőzte, mivel megállapították, hogy Svájc területén egyetlen példány sem jöhetett a per tartama alatt forgalomba, viszont a jövőre vonatkozólag annak forgalombahozatalát és terjesztését eltiltotta.

A régi nivóra kell leszállítani a petroleumtermékek árát

A kereskedelemügyi miniszter szigorú intézkedése

Bucurestiből jelentik: A kereskedelemügyi minisztériumnak tudomására jutott, hogy a Distributia petróleumtársaság felemelte az összes petroleumtermékek árát, anélkül, hogy erről a minisztériumot előzőleg értesítette volna. Manolescu-Strunga, kereskedelemügyi miniszter ezért közölte a Distributia igazgatóságával, hogy amennyiben haldéktalanul nem szállítják le az árakat az eddigi nivóra, úgy kénytelen lesz ellenük a spekulatörvény szigorával fellépni, azonkívül pedig az árakat hivatalból, maximálni.

SPORT KÖZLÖNY

Morár Teofil vezeti a vasárnapi Gloria—AMEFA-mérkőzést

— Szorgalmasan készülnek a csapatok a helyi derbire —

A két aradi divíziós-csapat vasárnap találkozik másodizben a bajnoki pontokért folyó küzdelem során. A nemzeti bajnokság előző éveiben ugyanis két csoportban küzdöttek a csapatok és a két aradi együttesnek nem volt alkalma egymás ellen bajnoki meccset játszani. Így került sor első ízben tavaly ősszel a kék-sárgák és piros-feketék összecsapására, amely — mint ismeretes — a Gloria 2:0 arányu győzelmét hozta.

Ősszel a Gloria favoritként indult a küzdelemben és az eredmény a várakozásnak megfelelő volt. Most a helyzet más: mindkét csapat rendkívül szeszélyes és a kitűnő teljesítményeket gyengébb játékok váltják fel. Anynyi azonban bizonyos, hogy

az egymás elleni küzdelmet mind a két együttes erősen ambicionálja

és a mérkőzés egyike lesz a szezon leghevesebb küzdelmeinek. Ugy a Gloria, mint az AMEFA gondos tréninggel készülődnek a nagyjelentőségű összecsapásra és a csapatok összeállítására pénteken, a tréningek után kerül sor. Valószínűnek látszik mindenesetre, hogy a csapatok nem sok változtatást eszközölnek a már többször előnyösen bevált összeállításokon és a mérkőzés sima, incidensmentes lefolyását a meccsre kidegált aradeai bíróságnak Morár Teofil dr. személye garantálja.

Bíróküldés a vasárnapi nemzeti bajnoki meccsre

Bucurestiből: jelentik: A központi bíróküldő bizottság kidelegálta a nemzeti bajnoki meccsek bíróját. A bíróküldés az alanti:

Bucuresti: Venus—Chinezul, bíró: Joneșcu Tope.

Arad: Gloria—AMEFA, bíró: Morár Teofil dr.

Timisoara: Ripensia—Unirea-Tricolor, bíró: Bucur Barsu.

Cluj: Universitatea—Crisana, bíró: Murgu Petru.

Oradea: CAO—CFR, bíró: Tunea Traian dr.

B) divízió:

Timisoara: RGMT—CAA, bíró: Rausch.

Petrosani: Jiul AC—ILSA, bíró: Rădulescu C.

Resita: UDR—CAT, bíró: Oravetz.

Craiova: Rovine Grivita—Vulturii, bíró: Ceureanu.

Remek játékkal győzte le a Ripensia az FC Wient

Ripensia—FC Wien 5:2 (2:1)

Bucurestiből jelentik: A Ripensia nagyszerű játékkal győzte le a villanyfény melletti mérkőzésen a bécsi csapatot. Weillinger révén a bécsiek vezetnek, de Bindea egyenlít, sőt Ciolac 11-esből megszerzi a vezetést. Szünet után ismét Ciolac góloz, majd Weillinger 11-esből szépít, de ezután a döntő fölénybe kerülő Ripensia még két gólt szerez Beke és Dobai révén.

AZ

UJSÁG

budapesti napilap

UTAZÁSI IRODÁJA

a legelőszőbb szárazföldi, tengeri és dunai társas- és egyéni utazásokat rendezi, szakszerű programokkal, költségvetésekkel, tájékoztatással, prospektusokkal szolgál. — Utazás előtt feltétlenül forduljon az

UJSÁG UTAZÁSI IRODÁJÁ-hoz
Budapest 62, postafiók 282.

Bécsi csapat játszik a török válogatott helyett Bucurestiben

Bucurestiből jelentik: A futballszövetség tanácsa tegnap este ülést tartott. Az ülésen a június eleji nemzetközi program kialakulásával foglalkoztak. A tanács elhatározta, hogy a június 2-re Törökországgal lekött mérkőzést lemondja, mivel már-már biztos az, hogy június 1-én Bécs válogatottját láthatja vendégül. Bécs válogatottja ellen Románia csapata játszik. Június 8-ikán az FC Strasbourg ellen egy kombinált csapat áll ki.

O Aradi csapatok vidéken. Vasárnap a CAA csapata Timisoarán mérkőzik az RGMT-vel a nemzeti bajnokság B) csoportjának meccsei során, az SGA együttese pedig Lupenibe rándul, ahol a Minerul-lal veszi fel a küzdelmet a ligabajnokságért.

O Korony a Juventusban. A CAT kiváló csatára, Korony, a bucuresti-i Juventusba kérte átigazolását és a jövőben már új egyesülete színeiben fog szerepelni.

O Frankfurtban a francia vízipóló utánpótlás csapata 10:4 (4:1) arányban győzött Dél-Hessen válogatottja ellen.

Szünidő északi uton
A HAMBURG-AMERIKA LINIE

hajóival

Pünkösdi utazás Angliába, Skóciába és Norvégiába
Június 4-től június 14-ig, RM 190.— től

Első utazás az északi lokhoz
Június 28-tól július 13-ig, RM 300.— től

Második utazás az északi lokhoz
Július 14-től július 30-ig, RM 320.— től

Nagy utazás Skóciába, Izlandra, Spitzbergákra és Norvégiába
Július 15-től augusztus 7-ig, RM 475.— től

Utazás Skóciába, Norvégiába és Dániába
augusztus 10-től augusztus 25-ig, RM 500.— től

Nap, Tengeri Levegő
Jól utazunk a
HAMBURG-AMERIKA LINIE
hajóival
Bucuresti, calea Victoriei 84

Prospektusok, információk a
Hamburg Amerika Linie S.A.R.
képviselőtől
KÜNSTLER
Vizum és Utazási Irodában
Arad, Bul. Reg. Maria 24.
Telefon 86. 461

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

„Nem kell különbséget tenni a nemzeti és külföldi ipar között“

Egy párisi napilap főszerkesztője elítélően nyilatkozott Bucarestiben Franciaország gazdasági elzárkózásáról — A román-francia viszonylaiban felére csökkent az exportált petroleum jövedelme — A párisi kormány túlzottan védi a francia petroleumfinomító-telepeket

Mint Bucarestből jelentik, Romier Lucien, a párisi Figaro napilap főszerkesztője, aki egy hét óta Bucarestben tartózkodik, több előadást tartott a román-francia gazdasági kapcsolatok kimélyítésének szükségességéről. Legújabb nyilatkozatában elítéli a francia kormány túlzott iparvédő politikáját, amellyel súlyos károkat okoz a mi petroleum telepeinknek.

— Nézetem szerint — kezdte előadását Romier Lucien — ha valamely ország tartozik a másikkal, szükséges, hogy a hitelező ország minden lehetőséget megteremtve, hogy sok árut kapjon abból az államból, amely neki adósa. A tartozásoknak árukkal való fizetése nagyon jó megoldás. A régi petroleumvállalatok az utóbbi öt év alatt megháromszorozták a petroleum exportot, ennek dacára a haszon mégsem emelkedett. Mi ennek az oka, és hogyan lehetne ezen a helyzeten segíteni? Ez olyan fontos kérdés, hogy a számottevő tényezőknek nem szabad felületesen foglalkozni vele. Az önkéntes kivitelének 70 százaléka petroleum, tehát a petroleum export támogatása a legfontosabb feladat.

Nem kell különbséget tenni a külföldi és a nemzeti petroleumipar között. Nem szabad ezen a téren követni a francia kormányt, amely a francia petroleumfinomító ipart túlzottan védi és támogatja.

Többek között megnehezíti, hogy sok finomított kőolaj kerüljön be az országba. A nyers kőolaj finomítását most kizárólag francia vállalatok végzik.

Franciaország négy év alatt, amíg a finomított petroleum bevitelét nem korlátozták, csak 450 ezer tonna nyers petroleumot importált, amióta azonban a francia petroleumfinomító támogatása életbelépett, a bevitt nyers petroleum mennyiség 4 és fél millió tonnára fokozódott, de ennek ára fele annyi, mint a finomított árúé. A nyers petroleumra kedvezményes vámokat léptettek életbe és így a francia petroleumfinomító nagyon olcsón bírják forgalomba hozni a benzint, amelyből óriási mennyiséget lehet ott eladni. Ezelőtt a benzint is leginkább Romániában vették a franciaországi finomító, de az ottani vállalatok nagymérvű támogatása óta 50 százalékkal lecsökkent a finomított petroleum exportja a román-francia viszonylatban. Ez pedig rendkívül nagy deviza veszteséget jelent a Banca Nationala a Romániának. Példaképpen felemlítem, hogy 550 ezer tonna finomított petroleum vételára 170 millió francia frank, míg ellenben 550 ezer tonna nyerspetroleum ára csak 95 millió frank, tehát a veszteség csaknem 50 százalék. Tekintettel arra — fejezte be nagyérdeklődéssel az előadást a párisi főszerkesztő — hogy Franciaország öt idők óta igen szoros gazdasági és politikai kapcsolatban áll Önkkel, véleményem szerint tehát a párisi kormánynak kötelessége, hogy enyhítse a francia petroleumfinomító vállalatok túlzott támogatását és ismét tegye lehetővé a romániai finomított petroleum termékek nagymérvű bevitelét. A két ország egymásra van utalva és mindkettőnek közös érdeke az áruexport fokozása.

Már is tulsok főzeléket szállítanak Aradról Ardealba A földművelésügyi minisztérium jelentése az aradmegyei és Banat-i fagykárokról

A földművelésügyi minisztérium a hozzá érkezett hivatalos adatok alapján közli, hogy Aradmegyében a sík vidéki szőlők között a május 2-1 fagy nagy károkat okozott; a minisi borvidéken a hegyek között kb. 75 százalékos a kár. A dió az egész vármegyében csaknem teljesen elpusztult. Szilvában a síkságon nagy a kár, de a hegyi szilvafákról még nem érkezett pontos jelentés. A paradicsom, az uborka, a zöldség nem szenvedett sokat, a répa, a cékla, a borsó azonban jórészt elfagyott. A zöldségféléket és egyes helyeken a kukoricát is újból ültetni kell.

Magánértesülés szerint a Banatban a fagy a gabonában is pusztított és emiatt még nagyobb területeken is újból vetni és ültetni kell.

A Banatban azért okozott rendkívüli kárt a hideg, mert teljesen nyitott a területe és az összes félék szabadon átjárják. A jó főzelékekről és veteményekről híres vidékek is sok kárt szenvedtek

és emiatt az idén kevesebbet szállíthatnak a Bán-ságból azokra az erdélyi vidékekre, amelyeken nem terem meg a zöldség és a főzelék.

A fenti jelentést azzal egészítjük ki, hogy Aradról és Aradul-Nouról már most is naponként igen sok zöldséget és más kerti veteményt szállítanak részben külföldre, részben pedig Clujra, Brasovba és általában a hegyvidékekre.

A város vezetőségének idejében kellene gondoskodni arról, hogy a lecsökkent zöldségtermés nagyrésze Arad lakóinak ellátását biztosítsa és csak az itteni szükségletek kielégítése után fennmaradó mennyiséget szállítsák el más vidékre.

A Kárpátokon túli regáti síkságon is elég sok főzelék és zöldség terem, tehát a mostani súlyos időjárás viszonyok között onnan is kellene szállítani a kopárabb vármegyékbe.

Minden külföldi utas ezután is 3000 leit hozhat be magával

— A jegybank aradi fiókjának hivatalos jelentése —

Bucurestii jelentés alapján napok óta kering a belső lapokban az a hír, hogy a Banca Nationala váratlanul megváltoztatta a leiek behozatali tilalmára vonatkozó rendelkezését és már személynként három ezer leit sem lehet a külföldről behozni. Mivel olvasóink közül igen sokan azzal a kérdéssel fordultak hozzánk: lehetséges-e az ilyen észszerűtlen intézkedés, azért a Banca Nationala aradi fiókjához fordultunk és az alábbi felvilágosítást kaptuk:

A legutóbb megszavazott törvény alapján a Banca Nationala központi igazgatósága megtiltotta a leinek külföldről való behozatalát és személynként csak 3000 leit hozható be. Ezt a tilalmat az igazgatóság nem változtatta meg és most is érvényben van az intézkedés. Így tehát minden utas három ezer leit hozhat magával a külföldről. Ha a határon ennél több leit találunk nála, lefoglalják azt és a Banca Nationala Bucurestii központi igazgatóságához küldik, amely megállapítja, hogy a leit nem csempészek vitték-e ki a külföldre, vagy esetleg 1932. május 18. előtt szállították ki, mert csak a jelzett időben lépett életbe a de-

vizátörvény, amely tudvalévőleg megtiltotta a leik kivitelét és azóta külön engedély nélkül minden utas csak 3000 le értékű valutát vihet magával, amelyből ezer le effektív, a többi pedig külföldi pénz. Az a Bucurestii jelentés tehát, amely arról számol be, hogy a jegybank teljesen megtiltotta a leik külföldi behozatalát, teljesen tévedés.

— A kelet-európai államok mezőgazdasági kiállítására Breslauban. Bucarestből jelentik: Május 16-án nyílt meg Breslauban a kelet-európai államok számára a mezőgazdasági kiállítás, amelyen a romániai mezőgazdasági termékek számára három nagy pavillont szerelt fel a román-német kereskedelmi Kamara. Az első pavillonban van a mezőgazdasági, petroleum- és állatkiállítás, a másodikban bemutatták a romániai turizmust, a harmadikban pedig olyan grafikonok és kimutatások láthatók, amelyek a román-német szoros gazdasági kapcsolatokat igazolják.

Naponta átlag tizenöt vagon belső áru hagyja el az aradmegyei vámhivatalokat

Legtöbbet épületiából exportálunk. — A napi 150 vagon áruexport — egytizedére csökkent.

Több mint egy hónappal ezelőtt lépett életbe a kereskedelmi és pénzügyminisztérium ama rendelkezése, amelynek alapján az export és import-árak értékét ellenőrző bizottság Aradon is megkezdte működését. A bizottság minden nap ülést tart a Banca Nationala aradi fiókjának elnökségében.

Az Aradi Közlöny munkatársa illetékes helyen érdeklődött aziránt, hogy az aradi, decebali, Iaculmarei vámponthoz mennyi áru hagyja el az országot. A fenti vámhivataloknál átszállított vagy behozott áruk értékének ellenőrzése ugyanis az aradi bizottság hatáskörébe tartozik és így ez a komisszió a legilletékesebb az itteni export- és import-árak mennyiségének megállapítására. Informátorunk a feltett kérdésekre az alábbi felvilágosításokat adta:

— A bizottság a legkülönbözőbb áruk értékének ellenőrzésével foglalkozik, mert a kivitt és behozott nyersanyagok és kész iparcikkek elég változatosak. A belső pénzügyi köröket elsősorban az árukivitel érdekli, mert az export után befolyó devizák növelik a pénzforgalmat és gyarapítják a Jegybank devizakészletét. Aradról és a környékről, valamint a távolabbi erdélyi gazdasági vidékekről számottevő épület- és tűzifa kerül feladásra az aradmegyei vámhivataloknál és ezeknek értékének megállapítása sok munkát ad az aradi bizottságnak. Tegnapelőtt például egyszerre 20 vagon fenyőáru értékének ellenőrzését kellett elvégezni. Ennek a jelentős kvantumnak legnagyobb része azonban nem aradmegyei, hanem Ardeal egyéb vidékéről való. Megemlítésre méltó az Aradról exportált korpa, különböző olajmagvak, zöldségfélék, kerti vetemények, főzelékek, stb. Az élőállatokból az utóbbi hetekben aránylag kevés került feladásra, de tegnap 5 vagon szarvasmarhát exportáltak tőlünk Csehszlovákiába. Van olyan nap, hogy 25 vagon áru hagyja el az itteni vámponthoz, de viszont az is előfordul, hogy csak 4-5 vagon kerül feladásra, az átlagos napi szállítmány azonban így is 15 vagonra tehető. Természetesen ez meg se közelíti a néhány év előtti pompás állapotot, amikor naponta 100-150 vagon áru is kifutott az aradmegyei vámhatárokon. A behozatali korlátozások következtében majdnem elenyésző mennyiségben jönnek be hozzánk áruk, de a mai visszas helyzet roméllhetőség rövidesen megváltozik.

Junius 3-tól július végéig működnek Aradon az adófelügyeleti bizottságok

Naponta három ülést tartanak a fellebbezési komissziók, hogy a sok munkát elvégezhessék. — Fontos miniszteri rendelet érkezett a pénzügyigazgatósághoz.

Még be sem fejeződtek Aradon az adófelügyeleti tárgyalások, de a pénzügyminisztérium máris rendeletet küldött arról, hogy a fellebbezési bizottságok június 3-án kezdjék meg működésüket és július 31-ig fejezzék be a munkát. Nemcsak a most megállapított adók elleni fellebbezések, hanem a múlt évről visszamaradt, vagy a felsőbb fórumoktól újból leküldött ügyek is tárgyalásra kerülnek. A fellebbezési komisszió a törvényszéki főelnök elnöke alatt működik és őt a törvényszéki tanácselnök helyettesíti. Szükség esetén két-három bizottságot is alakítanak, amelyek a felhalmozott ügyeket naponta három ülésben is elintézik. Érdekes a rendeletnek az a része, amely azt tartalmazza, hogy a kereskedők és iparosok védelmére a kamara külön nevezze megbízottat, tehát ezt a kategóriát nemcsak azok védik, akik az összes adózók érdekeinek képviselete végett kerülnek a fellebbezési bizottságokba. Ez a rendelkezés az április 1-én életbelépett módosított adótörvényen alapszik.

A fellebbezési bizottságok határozatai akkor is érvényesek, ha az adózók, vagy képviselőik hiányoznak az ülésekről. A bizottságokban a kincstárt a kivetési pénzügyigazgatóság vezetője képviseli, az állam érdekeit pedig a legkiválóbb hivatalnokok fogják védeni. Az is újítás a rendeletben, hogy a fellebbezési bizottságok minden határozatot kimerítően kötelesek megindokolni. Hites könyvszakértőket nem alkalmaznak állandóan, de ha az adózó ilyen külső könyvszakértő közreműködését kéri, azt a bizottság elrendelheti, amennyiben szükségesnek tartja.

